

Cirkulärnr: 2001:55
Diariernr: 2001/0992
P-cirknr: 2001-2:19
Nyckelord: Arbetsrätt, avsked
Handläggare: Hedda Mann
Sektion/Enhet: Förhandlingssektionen
Datum: 2001-05-10
Mottagare: Kommunstyrelsen
Personalfrågor
Rubrik: Arbetsdomstolens dom 2001 nr 32 angående avskedande av
vårdbitråde
Bilagor: Arbetsdomstolens dom 2001 nr 32

Personalpolitik: 2001-2:19

Nyckelord: Arbetsrätt

*Förhandlingssektionen
Hedda Mann*

2001-05-10

Kommunstyrelsen
Personalfrågor

Arbetsdomstolens dom 2001 nr 32 angående avskedande av vårdbitråde

Arbetsdomstolen (AD) har i dom 2001 nr 32 mellan Svenska Kommunalarbetsförbundet och Övertorneå kommun prövat huruvida laga grund för avsked förelegat då vårdbitråde underlåtit att vidta åtgärder med anledning av att en äldre vårdtagare via sitt trygghetslarm i hemmet larmat vårdbiträdets tjänsteställe 99 gånger. Då kommunen vid förhandling, med anledning av det inträffade, ingick en överenskommelse med vårdbiträdet om sänkt sysselsättningsgrad, prövade AD även om kommunen därigenom varit förhindrad att lägga enbart händelsen med larmen till grund för att skilja honom från anställningen.

Bakgrund

Med anledning av att Nils S natten mellan den 16 och den 17 november 1999 underlät att vidta åtgärder trots att vårdtagare larmat hans tjänsteställe 99 gånger höll kommunen den 18 november 1999 en förhandling. Vid förhandlingen ingicks en överenskommelse enligt vilken Nils S sysselsättningsgrad sänktes till 75 procent. Någon dag efter förhandlingen blev kommunen varse uppgifter som tydde på att Nils S ljugit under förhandlingen varför kommunen fortsatte utreda det inträffade. Därefter fattades beslut om avsked. I AD anförde kommunen att Nils S genom sin underlåtenhet grovt åsidosatt sina åligganden mot kommunen och förbrukat det förtroende en arbetsgivare måste ha för en arbetstagare samt att han därigenom även skadat kommunens anseende. Utöver den aktuella händelsen hävdade kommunen att Nils S vid ett tillfälle handgripligen ofredat en vårdtagare.

Svenska Kommunalarbetareförbundet invände att Nils S vid beslutet om sänkning av sysselsättningsgraden ställdes inför ett ultimatum. Frågan om vilken åtgärd som skulle vidtas med anledning av det inträffade avgjordes därmed slutligen. I övrigt ansåg Svenska Kommunalarbetareförbundet inte att kommunen visat på någon omständighet som berättigat kommunen att skilja Nils S från hans anställning.

Svenska Kommunalarbetareförbundet yrkade i första hand att kommunen skulle utge allmänt skadestånd med 100 000 kronor samt ekonomiskt skadestånd till Nils S. För det fall AD skulle finna att det inte funnits laga grund för avskedande men väl saklig grund för uppsägning yrkade Svenska Kommunalarbetareförbundet att kommunen skulle utge allmänt skadestånd med 50 000 kronor samt ekonomiskt skadestånd till Nils S.

Arbetsdomstolen

AD fann att det av den överenskomna förändringen av Nils S anställningsvillkor inte följde någon formell verkan av det slag som Svenska Kommunalarbetareförbundet gjorde gällande i målet. Å andra sidan menade AD att kommunen, för det fall överenskommelsen kunde bedömas utgöra kommunens reaktion på det inträffade eller åtminstone gett arbetstagersidan fog för att uppfatta situationen på det sättet, inte med framgång kunde åberopa enbart samma omständighet till stöd för ett senare avskedande. Skulle emellertid ytterligare omständigheter tillkomma måste vid bedömningen av det berättigade i en avskedning kunna vägas in även vad som föranlett den första åtgärden.

Det fanns enligt AD ingen anledning att betvivla att förhandlingen resulterade i att Nils S och fackliga parter uppfattade det som att Nils S stod inför ett val och att frågan om åtgärder, med anledning av hans försummelse med larmen, var utagerad i och med att hans anställning ändrades från heltid till deltid. Kommunens företrädare gjorde inte något förbehåll om ytterligare utredning eller någon markering om att man från kommunens sida inte ansåg ärendet vara avslutat. Vidare tog den efterföljande utredningen inte sikte på just händelsen med larmen och därmed sammanhängande frågor utan kretsade rent allmänt kring Nils S och hans förhållningssätt till sitt arbete och sina arbetskamrater.

Mot bakgrund härav fann AD att arbetstagarparten haft fog för sin uppfattning att arbetsgivaren inte skulle vidta några ytterligare åtgärder med anledning enbart av larmfrågan, sedan förhandlingen avslutats med att anställningsvillkoren förändrades. Detta borde kommunens företrädare enligt AD ha insett. AD ansåg således att händelsen med larmen slutligen reglerades mellan parterna genom vad som förekom vid den aktuella förhandlingen. AD kom fram till att kommunen inte varit berättigad att skilja Nils S från hans anställning och utdömde allmänt skadestånd (30 000 kronor) och ekonomiskt skadestånd till Nils S.

Kommentar

Rättsfallet visar att en överenskommelse som ingås vid förhandling med anledning av försummelse i arbetet, inte automatiskt innebär att frågan slutligen kan anses vara reglerad. Men för det fall arbetstagarparten haft fog för att uppfatta överenskommelsen som en reaktion på det inträffade kan inte kommunen åberopa enbart samma händelse som grund för avsked. Tillkommer ytterligare omständigheter måste man emellertid vid bedömningen av det berättigade i en avskedning även kunna väga in den omständighet som föranledde den första överenskommelsen.

Då AD fann att arbetstagarparterna haft fog för att uppfatta att det inträffade slutligen hade reglerats i och med nämnda överenskommelse, visar rättsfallet hur viktigt det är att kommunen markerar syftet med en förhandling och tydliggör huruvida man avser aktuell omständighet vara utagerad eller ej.

Slutligen kan konstateras att Svenska Kommunalarbetareförbundet inte yrkade ogiltigförklaring av avskedandet enligt 40 § st. 1 LAS varför Nils S inte återfick sitt arbete.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Förhandlingssektionen

Staffan Löwenborg

Hedda Mann

Bilagor

Arbetsdomstolens dom 2001 nr 32